Poštarina plaćena u gotovom

CRK... ZAGREB ... OGA

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. XI. Đakovo, veljača 1958. Broj 2

O svetkovanju nedjelja i zapovjednih blagdana

Zajednička pouka biskupa Jugoslavije za korizmu 1958. godine

Svrha je svetih korizmenih dana, da nas potiču i podignu na novi život, život milosti, život tvrde i nepokolebive vjernosti Božjoj volji u svemu. Jedino takovim životom možemo sebi zaslužiti vječno slavlje s uskrsnulim Kristom, a upravo je to slavlje prvi, glavni i konačni cilj našeg zemaljskog života.

Potrebno je stoga, da si svaki pojedini vjernik i svi zajedno u ove svete dane opet živo dozovu u pamet svoje velike kršćanske dužnosti i temeljito pretresu svoj život, svoje vladanje u vezi s tim dužnostima.

Mi, vaši natpastiri, želimo vam u tom pomoći ovom zajedničkom korizmenom poukom, u kojoj ćemo vam progovoriti o jednoj vrlo važnoj od tih velikih dužnosti: *o svetkovanju nedjelja i zapovjednih blagdana*, jer upravo u pogledu te dužnosti toliki naši vjernici, može se reći, iz dana u dan sve više i više griješe, mnogi sigurno i radi toga, što nisu o njoj dovoljno poučeni.

Razmotrimo dakle:

1. Dužnost svetkovanja nedjelja i zapovjednih blagdana,
2. syrhu i potrebu svetkovanja nedjelje i zapovjednih blagdana i
3. kako moramo svetkovati te dane.

1. Dužnost svetkovanja nedjelje i zapovjednih blagdana

Bog je vrhovno i najsavršenije Biće, Stvoritelj, Vladar i Uzdržavatelj svega vidljivog i nevidljivog. On je i naše prvo počelo i posljednji cilj. Sv. Pismo jasno uči, da je On „stvorio velikoga i maloga" i da se „jednakim načinom brine za sve" (Sap 6, 7). Njegovo nas oko uvijek gleda, njegova nas darežljiva ruka uvijek obasipa nadnaravnim i naravnim dobrima. Njegovo je srce neiscrpivo vrelo ljubavi prema nama. Stoga smo mi najveći dužnici Božji. Imamo velike i svete dužnosti prema Bogu, svom svemogućem Stvoritelju i najvećem Dobročinitelju. Sv. Pismo kaže: „Dostojan si, Gospodine i Bože naš, da primiš i slavu i čast..., jer si ti stvorio sve i po tvojoj volji bitiše i stvoreno je" (Apoc 4, 11).

Prva je naša i najveća dužnost prema Bogu, da Mu iskazujemo svoje štovanje kao prema svevišnjem Gospodaru svemira, koji nas je stvorio, koji nas drži na životu i od kojega jedinoga očekujemo svako dobro.

Dijete, koje iskazuje štovanje svom ocu, učenik, koji odaje čast učitelju, podčinjeni, koji pozdravlja pretpostavljenog, podložnik, koji s počitanjem i smjernošću stupa pred poglavara: svi ti hoće tim svojim činima da priznaju te osobe onim, što jesu, i da im iskažu štovanje, koje odgovara njihovu dostojanstvu. No, ako se to čini prema ljudima, zar se neće morati činiti daleko više prema Bogu?

Bez sumnje. To je jasno kao vedri, sunčani dan. To nalaže sam naravni zakon, koji je duboko upisan u srce svakog čovjeka. Taj zakon — veli stari kršćanski pisac Tertulijan — može potamniti, ali se ne može izbrisati. Ovo bjelodano pokazuje povijesna činjenica, što se u svim vremenima i kod svih naroda, pa i onih najbarbarskijih i najdivljijih, priznavala dužnost štovanja božanstva. Ljudi su mogli sebi stvoriti najčudniji, najnevjerojatniji pojam o Bogu, ali se nikada nisu usudili uskratiti božanstvu da gaje prema njemu osjećaje najvišeg štovanja, posvemašnje podložnosti, najdubljeg klanjanja i najveće zahvalnosti.

Povijest je svijeta posve sigurno utvrdila, da su svi ljudi svih vremena smatrali iste

tako svojom dužnošću, da te nutarnje osjećaje podložnosti Bogu i štovanja Bogá i izvana očituju. To nedvojbeno dokazuju različite molitve, pjesme i bogoštovni obredi, što ih nalazimo u svim vremenima i kod svih naroda. Ova se pojava ne može drukčije shvatiti ni protumačiti, negó dā je sam svemogući Stvoritelj neba i zemlje i svega, što je na njima, upisao u ljudsku narav neizbrisivi zakon o štovanju i priznavanju Boga i vanjskim čini ma. Jer kao što nije moguće naći jedno dijete, koje doista ljubi i poštuje svog oca, a da mu nikada ne dade nijedan znak ljubavi i poštovanja, tako nije moguće ni da čovjek imade žive osjećaje štovanja, poklona, zahvalnosti, ljubavi i ovisnosti o Bogu, a da te osjećaje ne očituje izvan svoga duha.

U okviru ovoga izvanjskog štovanja Boga, ljudi su se smatrali obvezanima, da i od materijalnih, tvarnih dobara, što su ih primili od Boga, odijele jedan dio i unište na čast Bogu. Odatle su nastale različite žrtve, koje su stare, kako je star ljudski rod. Stari grčki povjesničar Plutarh piše: „Možeš naići na gradove bez utvrda, bez poznavanja pisma, bez kraljeva i bez palača, ali još nikada nitko nije vidio, niti će vidjeti grad bez svetišta, bez božanstva, bez molitve i žrtava“.

Bog je Gospodar nad svim, pa tako i nad vremenom. On je „postavio određena vremena“ veli sv. Pavao (Act 17, 26). Ljudi su zato smatrali svojom dužnošću, da i od vremena odijele stanovite dane i posvete ih na poseban način štovanju Boga. Odatle činjenica, da od najdavnije starine u svim vjekovima i u svim krajevima svijeta ljudi svetkuju razne dane u čast božanstva. Znanost je utvrdila, da kod svih naroda postoji neko „sveto vrijeme“ u najširem smislu, te da je s tim vremenom spojen također i neki počinak s vjerskim značenjem.

Sv. Pismo kaže: „I blagoslovi Bog sedmi dan i proglasi ga svetim, jer taj dan počinu od svega djela svojega, što ga je bio stvorio i učinio“ (Gen 2, 3). A kad je Bog na brdu Sinaju davao Mojsiju zakon za izabrani narod, ovako je izrazio svoju treću zapovijed: „Spomeni se (t.j. pazi na to) da svetkuješ subotu“. Vrlo je značajno, što Bog u ovoj zapovijedi upotrebljava riječi: „Spomeni se“, kojima se inače ne služi ni u jednoj drugoj. Iz ovih je riječi očito, da se tu ne radi o nekoj novoj zapovijedi, nego se podsjeća na jednu staru zapovijed. Naravni i prvobitni zakon Bog ponovno utvrđuje i posebno naglašuje. Posebno ističe i naglašuje važnost i težinu ove zapovijedi i poziva i opominje narod, da je nikada ne smije zaboraviti, nego je mora kao veliku, svetu i strogu dužnost uvijek savjesno obdržavati. I Bog je nastavio: „Šest dana radi i svršuj sve poslove svoje. Ali sedmi dan jest dan odmora u čast Gospodu. Tada ne smiješ raditi nikakva posla ni ti, ni sin tvoj ili kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni stoka tvoja, ni stranac, koji boravi kod tebe unutar vrata tvojih!... Šest dana radi poslove svoje, a sedmi dan svetkuj... Objavi sinovima Izraelovim ovu zapovijed: Držite subote moje: Jer one su znak zavjeta između mene i vas od koljena do koljena, da se spozna, dá sam ja Gospod, koji vas posvećuje! Šest dana radi, a sedmi dan počini! I u vrijeme oranja i žetve imaš obdržavati subotu!... Pazi na to, da svetkuješ subotu, kao što ti je zapovjedio Gospod, Bog tvoj“ (Exod 20, 8—10; 23, 12; 31, 13; 34, 21; Deut 5, 12).) „U subotu imaju se prinijeti dva jednogodišnja, bez pogreške janjeta“ i druge posebne žrtve. „To je subotna žrtva paljenica, što se mora prinijeti svake subote“ (Num 28, 9—10).

To su doslovne riječi samog Boga; to je njegov zakon.

Da dobro usiječe ljudima u pamet svu važnost, koju On polaže u taj zakon, u času, kada Mojsije hoće da siđe s brda, Bog ga zaustavlja pa mu govori: „Objavi sinovima Izraelovim: Držite dakle subotu, jer vam ona ima biti sveta! Tko nju oskvrni, neka se kazni smrću! Jer tko radi kakav posao taj dan, neka se istrijebi iz naroda svojega“ (Exod 31, 14).

Izraelci su se često pokazali nevjernima u obdržavanju ove Gospodnje zapovijedi. I svaki put su bili za to nemilo kažnjavani. Tako je to bilo sve do vremena velikog sužanjstva. Počevši od tog vremena, u obdržavanju subotnjeg počinka prešlo se opet u drugu skrajnost: u pretjerivanje. Svojim su proizvoljnim tumačenjem farizeji nagomilali uz subotnji počinak toliko propisa, često upravo smiješnih, tako, da je obdržavanje toga časnog zakona postalo i za iskreno pobožne Izraelce prava muka. Učitelji su zakona došli čak dotle, da su samom Božanskom Učitelju govorili, da nema prava činiti čudesa u subotu i tako ozdravljivati bolesnike.

Ali Isus je javno učio, da čovjek nije stvoren radi subote, nego subota radi čovjeka. I popraćujući vlastitim primjerom svoju nauku,

ne samo da je ozdravljivao bolesnike u taj dan počinka, nego je, izjavljujući jasno, da je On sam Gospodar subote kao i svih stvari, ovlastio svoju Crkvu, da svetkovanje, propisano za sedmi dan, prenese na prvi dan u tjednu. Tako je nastala kršćanska nedjelja.

Ovo zamjenjivanje subote nedjeljom bilo je učinjeno već u prvim danima kršćanstva. U „Djelima Apostolskim" opisuje sv. Luka, kako je sveti Pavao došao u Troadu i tu kršćanima prvog dana u sedmici t.j. u nedjelju pod sv. Misom držao dugu propovijed (Act 20, 7). Kršćanskoj općini u Korintu šalje sv. Pavao svoju prvu poslanicu i u njoj im naređuje, da u nedjelje kod službe Božje sakupljaju milodare za siromahe u Jeruzalemu, kako je to odredio i općinama Galacije (1 Cor 16, 1—2). Sv. Ivan, apostol i evanđelista, u svojoj knjizi „Otkrivenje" naziva nedjelju „danom Gospodnjim" (Apoc 1, 10). Sv. Pavao posve čisto i bistro uči kršćane, da nijesu dužni obdržavati starozavjetne propise glede jela i glede svetkovanja subote i blagdana. On posve jasno piše Kološanima: „Neka vas dakle nitko ne osuđuje za jelo ili piće, ili za kakav blagdan, ili za mlađak, ili za subote, što je sjena budućih stvari" (Col 2, 16—17). Kao apostol Kristov, sv. Pavao ide još dalje, te u poslanici kršćanima pokrajine Galacije ozbiljno kori kršćane radi obdržavanja židovskih blagdana i subota. Piše im: „A sada, kada ste upoznali Boga ... kako se obraćate opet na slaba i jadna počela ... Obdržavate dane i mjesece i vremena i godine. Bojim se za vas, da nijesam možda uzalud radio među vama" (Gal 4, 9—11). Eto, kako sv. Pavao osuđuje Galaćane radi svetkovanja židovskih blagdana i subote. Poziva ih u istoj poslanici, da ne vjeruju lažnim učiteljima, koji uče, da je za vječno spasenje potrebno obdržavanje starozavjetnih blagdana i subota.

Treba li jasnijih dokaza, da je svetkovanje nedjelje počelo odmah od kolijevke Crkve? Zar ovi dokazi ne obaraju u prah tvrdnje t. zv. adventista ili subotara, koji vele, da je svetkovanje nedjelje mjesto subote Crkva uvela istom u četvrtom vijeku za cara Konstantina?

Povijest nam mlade Crkve donosi još mnoge dokaze o svetkovanju nedjelje. Tako — da navedemo samo nekoje — sv. Ignacije, učenik sv. Ivana apostola, mučenik i biskup antiohijski († 107.) početkom drugog stoljeća piše kršćanima u Magneziji, da slave nedjelju, dan Gospodnji, koji je kraljica svih dana. Jedan od najstarijih kršćanskih spisa iz apostolskih vremena, „Nauka dvanaest apostola", zapovijeda kršćanima, da u nedjelju dolaze na sv. Misu i primaju sv. sakramente. Sv. Justin († oko 167.) u svojoj „Apologiji" opisuje kršćansko bogoslužje iz polovice II. vijeka, gdje navodi, da svi kršćani slave nedjelju. Isti pisac u spisu „Dijalog" dokazuje, kako su židovski obredi bili samo privremene vrijednosti. Pisac Tertulijan pod konac drugog vijeka u svojim djelima također potvrđuje, da kršćani slave nedjelju kao „dan Gospodnji".

Jasno je dakle kao sunce, da su daleko od istine i da se nalaze u zabludi oni, koji u naše dane na sva usta govore, da pravi Kristovi sljedbenici moraju svetkovati subote. Takovi govore, da se u svom naučavanju strogo pridržavaju Evanđelja, ali ne vide upravo u Evanđelju zapisane riječi Isusove, što ih je upravio apostolima i njihovim nasljednicima: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učeći ih, da drže sve, što sam vam zapovjedio. I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Matth 28, 19—20). Ne će da vide, što je Isus svečano izjavio apostolima i njihovim nasljednicima: „Zaista, kažem vam: Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu" (Matth 18, 18).

Iz ovih je navedenih riječi Isusovih posve jasno, sigurno i nepobitno, da je Isus predao apostolima trostruku vlast: vlast naučavanja, vlast upravljanja i posvećivanja. Predao im je vlast, da uče i propovijedaju Evanđelje svim narodima, da propisuju zakone, kako se imaju obdržavati zapovijedi Božje, da dijeljenjem sakramenata posvećuju vjernike. Što su dakle oni činili u Crkvi, činili su po volji i vlasti Kristovoj. Zdrav razum kaže svakom čovjeku, da su apostoli, koji su živjeli s Kristom, koje je Krist poučavao i koji su od Krista primili najvišu vlast u Crkvi, svakako bolje poznavali Kristovu volju i Kristov duh, nego ovi novotari, koji su se pojavili na svijetu pred nešto više od stotinu godina. Pojavili su se godine 1845., a nazvali su se „adventistima sedmog dana" godine 1860. Uvođenjem svetkovanja nedjelje mjesto subote apostoli nijesu nipošto promijenili treću zapovijed Božju u njezinoj bitnosti. Ostalo je nepromijenjeno bitno i glavno, što sadržava treća zapovijed Božja, ostao je jedan dan u sedmici, koji se mora

Bogu posvetiti. Smrću Kristovom prestao je Stari Zavjet sa svojim obrednim zakonima.

Papa Leon I. (440.—461.) piše, da Crkva slavi nedjelju, jer je ona prvi dan u tjednu, a „prvi je dan tjedna posvećen najdragocjeni jim darovima milosti, što smo ih primili od Božanske dobrote. Ovaj dan, koji je vrijedan punog našeg štovanja, dobiva najvišu vrijednost po glavnim otajstvima, koja je Bog učinio za nas po svojem milosrđu. Jer toga dana ima svijet *svoj početak*, toga je dana po *Isusovom uskrsnuću* uništena smrt, a život uspostavljen. Toga dana dobiše apostoli od Gospodina zapovijed, da *naviještaju Evanđelje* svim narodima i *primiše sakramenat preporođenja*, koji su imali podjeljivati cijelom svijetu. Na taj dan (prema svjedočanstvu sv. Ivana evanđeliste) dahnu Isus u okupljene apostole, kad im je došao kroz zatvorena vrata, te reče: „Primite Duha Svetoga“. Na taj je dan napokon *došao* od Gospodina apostolima obećani *Duh Sveti*“ (Decr. 81, c. 1. str. 148).

Eto, zbog kojih je najvećih i najznačajnijih događaja naše vjere s punim pravom Crkva odredila, da se nedjelja slavi kao dan Gospodnji. Zato nemojte nasjedati nagovaranjima adventista-subotara, da se iznevjerite svojoj Kristovoj Crkvi i izdate pradjedovsku vjeru, te da stupite u njihovo kolo. Ne uzimajte u ruke njihove knjige i brošure, koje su pune neutemeljenih napadaja na našu Crkvu. Kada vam kažemo, da je za njih čitavo današnje kršćanstvo, a napose katolicizam „kršteno neznaboštvo“, da su sv. Oca Papu prozvali antikristom, da krst djece smatraju nevaljanim, da zabacuju od sakramenata potvrdu, misnu žrtvu, ispovijed, sv. red i nerazrešivost ženidbe, tada imate pravu sliku o njima, tada znate, tko su i što su.

Osim nedjelje Crkva je vlašću, koju je primila od Krista, s vremenom uvela i neke blagdane, te naredila njihovo svetkovanje na jednak način, kao što se svetkuje i nedjelja. To su tzv. zapovjedni blagdani. Po naredbi Crkve vjernici su čitavog svijeta dužni svetkovati sve i pojedine nedjelje, zatim Božić, Obrezovanje, Bogojavljenje, Uzašašće i Tijelovo, Bezgrešno Začeće i Uznesenje Bl. Dj. Marije, sv. Josipa, sv. Petra i Pavla, Sve Svete (Kanon 1247, § 1).

2. Svrha i potreba svetkovanja nedjelje i blagdana

Kako Bog, tako i Crkva, koja nastupa u Božje ime, nalažući svetkovanje nedjelje i blagdana ima pred očima udovoljenje glavnoj čovjekovoj dužnosti, a ta je iskazivanje dužnog štovanja svome Stvoritelju.

No Bog kao najbolji otac i Crkva kao najbolja majka i samim ovim danima, pridržanim na poseban način Bogu, izlaze ujedno u susret čovjeku i hoće upravo tim danima da omoguće čovjeku te udovolji i svojim najprečim potrebama: duševnoj okrepi, jačanju obiteljskog života i nužnom tjelesnom odmoru. Po tome ovi dani postaju ujedno i najveća blagodat kako za čovjeka pojedinca, tako i za ljudsko društvo.

Čovjeku, koji je sastavljen od duše i tijela, kako za dušu tako i za tijelo apsolutno, neophodno i bezuvjetno su potrebne nedjelje i blagdani.

Potrebne su najprije duši, stvorenoj na Božju sliku, određenoj za nebo, da se slobodna od materijalnih, zemaljskih i vremenitih briga može posvetiti svojim dužnostima prema Bogu, prema samoj sebi i prema bližnjemu. Tada joj se pruža prilika, da izliječi svoje mane i da si priskrbi snagu, koja joj je potrebna za borbu i za svladavanje strasti, koje nastoje da je upropaste. A upravo su nedjelje i blagdani dani moralnog i duhovnog uskrsnuća, dani, u koje čovjek uzdižući se u red viših, uzvišenijih težnji ponovo zadobiva svoje prvotno dostojanstvo i veličinu i onu krunu, koju je prvi grijeh strgao s njegova čela. Nedjelje su i blagdani Božji dani, u koje se čovjek osobito sjeća i osjeća, da je Božje dijete, te se uzdiže Bogu i s Njim se sjedinjuje po mislima na Njega, po molitvi, po sv. Misi i po sv. sakramentima. To su dani, kada najviše obogaćujemo duše najdragocjenijim milostima Božjim, pa stoga je naš narod i skovao lijepu poslovicu: „Svi su dani srebrom okovani, a nedjelja i srebrom i zlatom“.

Ali čovjeka moramo gledati ne samo kao izoliranog, odijeljenog pojedinca i samoživca, nego i kao člana obitelji i društva. I ovdje opet ponovno dolazi do izražaja blagodat nedjelje i blagdana.

Pogledajte obitelj. Ona je u većini slučajeva prisiljena, da kroz čitav tjedan ostane rastrgana. Otac ide na posao, majka je zauzeta s tisuću kućnih briga, djeca idu u školu ili na zanat. A navečer, kada se svi u kući sastanu, umor priječi tako potrebnu izmjenu misli i osjećaja.

I eto dolazi nedjelja i blagdan. I seljak, radnik, obrtnik i službenik napustivši polje, tvor-

nicu, radionicu, ured i dnevne brige moći će taj dan uživati radosti kućnog ognjišta u njihovoj punini i s mirom sjesti za makar i oskudni zajednički obiteljski stol, izmijeniti bez žurbe misli, izgladiti kroz tjedan nastale nesporazume, riješiti obiteljske probleme, posavjetovati se, učvrstiti međusobnu ljubav i zajedno sa svojim milima odati čast nebeskom Ocu i zamoliti Njegov blagoslov i pomoć. Kako je lijepo i pobudno, kada članovi jedne obitelji zajedno prisustvuju sv. Misi i pristupaju stolu Gospodnjem! Tada i blagoslov Božji u obilnoj mjeri silazi na tu obitelj. Božanski Spasitelj veli: „Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, ondje sam ja među njima" (Matth 18,20). Sve ovo vidno doprinosi jačanju obiteljske zajednice, a prema tome i dobru čitavog društva, jer uredna i snažna obitelj jest bitan preduvjet za sređen i sretan život čitave ljudske zajednice.

Nedjelje i blagdani velika su potrebna i čovjekovu tijelu. Kako tijelo nije ni od kamena ni od tvrdog željeza, ono zahtijeva od vremena do vremena odmor i počinak, da obnovi svoje sile, iscrpljene dugotrajnim radom. Taj nužni odmor daju mu upravo nedjelja i blagdan.

U ovoj se stvari jednoglasno slažu svi najglasovitiji liječnici i filozofi.

Dapače najugledniji liječnici i higijeničari na temelju ozbiljnog proučavanja tvrde, da je čovjeku neophodno nuždan upravo sedmični odmor. To je — vele — jedna potreba, što je zahtijeva sama ljudska narav, kojoj je Bog, Stvoritelj te naravi, izišao u susret svojom zapoviješću. Dokaz za to jest i činjenica, da je svetkovanje jednog dana u tjednu, može se reći, općenita pojava, koju susrećemo kod svih naroda na zemlji.

Kad se koncem 18. vijeka u Francuskoj dokinulo svetkovanje nedjelje i uvelo svetkovanje desetog dana, uza sva nastojanja i prisiljavanja ta se uredba nije mogla održati.

3. Kako moramo svetkovati nedjelje i blagdane

Da bi se postigla dvostruka svrha svetkovanja: davanje časti Bogu te vrhunaravna i naravna okrepa čovjeka, u kršćanskom zakonu, kao i u zakonu Staroga Zavjeta, svetkovanje obuhvaća dvije stvari: 1. vršenje stanovitih vjerskih čina i 2. uzdržavanje od stanovitih poslova.

Sv. Crkva, nepogrešiva čuvarica i neprevarljivi tumač Božjeg zakona, potpuno ovlašćena od Krista, potanje određuje te dvije stvari. Prema crkvenoj zapovijedi za sve je nedjelje i blagdane nešto naređeno i nešto zabranjeno. Druga zapovijed crkvena naređuje: „Slušaj pobožno sv. Misu u nedjelju i u ostale zapovjedne blagdane". Crkveni Zakonik u kanonu 1248. zapovijeda, da se u nedjelje i zapovjedne blagdane „ima slušati Misa i uzdržavati od težačkih poslova, od sudbenih čina, kao i, ako nije drukčije uvedeno zakonitim običajem ili posebnim oprostom, od javnog trgovanja, sajmova i drugog javnog kupovanja i prodavanja".

Pod teški je grijeh naređeno prisustvovanje sv. Misi, a isto tako pod teški je grijeh zabranjeno obavljanje težačkih poslova.

Pogledajmo napose svaku od ovih dviju velikih dužnosti.

Prisustvovanje sv. Misi

Pobožno prisustvovanje sv. Misi prva je i glavna dužnost svetkovanja.

Prošle godine, koja se kod nas slavila kao Misna godina, mi smo vas u svojoj zajedničkoj pouci, a i vaši župnici čitavim nizom propovijedi opširno poučili o sv. Misi, koja je najsvetije i najbožanstvenije djelo, što se izvađa na zemlji. Ona je ponavljanje i opetovanje žrtve Isusove na križu, te ima iste plodove kao i žrtva Isusova na križu. Sv. Augustin piše: „Krist, naše vazmeno Janje, koje je jednoć na križu žrtvovano, žrtvuje se svaki dan na našim oltarima". Stoga glasoviti propovjednik Bossuet reče: „Radi sv. Mise imamo svaki dan Veliki petak". Sv. Misa je najsvečaniji i najuzvišeniji čin naše vjere, čin klanjanja i molitve u najuzvišenijem smislu, jer se u njoj sam Božji Sin u naše ime klanja svome Ocu, za nas Mu zahvaljuje, daje Mu za nas zadovoljštinu, moli i dobiva za nas njegove milosti i milosrđe.

Propis prisustvovanja sv. Misi u Gospodnje dane seže u najdublju kršćansku starinu. Najstariji crkveni sabori bez daljnjega nalažu tu obvezu pod teški grijeh. Takovo je i današnje crkveno zakonodavstvo. Svi vjernici, koji su došli do porabe razuma (od navršene 7. godine) moraju pod teški grijeh svake nedjelje i svakog zapovjednog blagdana prisustvovati sv. Misi bilo prijepodnevnoj bilo večernjoj. Oni vjernici, koje posebne prilike sprečavaju, da ne mogu prije podne prisustvovati sv. Misi, dužni su pribivati večernjoj sv. Misi, ako se ona obdržava u njihovu boravištu. Vjernici, koji idu na izlete nedjeljom i blagdanom, obvezani su, da prisustvuju sv. Misi ili prije nego što krenu na izlet, ili u mjestu izletišta ili večernjoj sv. Misi nakon povratka s izleta.

Od dužnosti prisustvovanja sv. Misi mogu ispričati samo doista veliki i ozbiljni razlozi. Ovakovi razlozi ispričavaju od prisustvovanja sv. Misi:

bolesnike, koji moraju ležati ili koji ne smiju izlaziti iz kuće bez opasnosti po zdravlje, i rekonvalescente (oporavljenike), koji se moraju čuvati i zato se opravdano boje, da ponovno ne obole;

one, koji su previše udaljeni od crkve;

one, koji protiv svoje volje moraju raditi u tvornicama, poduzećima i uredima baš u vrijeme, kad je sv. Misa, ako nema Mise u drugo vrijeme;

nadalje, slabo imućne, koji nemaju dovoljno odijela i obuće, osobito, ako je ružno i studeno vrijeme;

one, kojima radi prisustvovanja Misi prijeti kakva velika šteta ili sramota;

majke s malom djecom i one, koji dvore bolesnike, ako ne mogu sebi naći zamjenu;

konačno, djecu i poslužitelje, kojima roditelji ili gospodari to brane unatoč ponovnom moljenju.

Onima, koje valjani razlozi ispričavaju od prisustvovanja sv. Misi, najtoplije se preporučuje, da prema mogućnosti za vrijeme sv. Mise u svojoj kući duhom prisustvuju sv. Misi moleći iz molitvenika misne molitve ili druge molitve. Sv. Cezarije veli: „Tko ne može da s ostalim vjernicima dođe u kuću Božju, neka bar u svojoj kući moli". Jednako im se preporučuje, da čitaju koju pobožnu knjigu, što bi trebali činiti i oni vjernici, koji su pribivali sv. Misi.

Eto, to su uglavnom slučajevi, gdje težak i ozbiljan razlog oslobađa nekoga dužnosti prisustvovanja Misi.

No često život donese i takove slučajeve, gdje vjernici nisu na čistu, postoji li doista opravdan razlog za propuštanje sv. Mise. Osobito u ovakovim slučajevima najbolje je obratiti se na svog župnika, koji u slučaju opravdanog razloga može u pojedinim slučajevima oprostiti od te dužnosti.

U vezi s udovoljenjem ovoj svetoj dužnosti nužno je imati na pameti: na koji način moramo prisustvovati sv. Misi.

Moramo prije svega biti s t v a r n o i t i j e l o m prisutni na mjestu, gdje se služi sv. Misa. Ne udovoljava dakle dužnosti, tko sluša Misu preko radia ili televizije, ili, u slučaju, da svi ne mogu stati u crkvu, tko izvan crkve stoji tako daleko od ostalih vjernika, da se više ne može k njima pribrajati.

Valja nadalje slušati č i t a v u M i s u, od početka do kraja. Tko svojom krivnjom propusti znatan dio Mise — recimo dođe, kad je već započelo prikazanje, ili stigne tek kad je završeno Evanđelje i ode odmah poslije Pričesti — teško griješi, osim ako to nadoknadi drugom Misom bar tako, da je sluša do onog dijela, na koji je stigao kod prve. Ali treba pripaziti, da u istoj Misi bude kod podizanja i Pričesti. Propušteni znatan dio Mise dužan je nadoknaditi i onaj, koji ga je propustio bez svoje krivnje.

Konačno sv. Misi valja prisustvovati p a ž l j i v o i p o b o ž n o, t. j. prateći šta svećenik radi na oltaru, tjerajući od sebe sve misli, koje se ne odnose na Boga i na presv. Žrtvu, te sjedinjujući se u duhu s Kristom, koji se žrtvuje Bogu za nas na oltaru. Sv. Otac Papa Pijo XII. u okružnici „Mediator Dei" uči: „Nužno je, da svi vjernici promisle, kako je to njihova glavna dužnost i najveća čast prisustvovati kod euharistijske Žrtve (sv. Mise); i to ne onako nehajna i nemarna srca i pameti rastresene i rastrkane, već tako žarko i tako djelatno, da se ujedine što uže s najvišim svećenikom po onoj apostolovoj: „Ovo mišljenje... imajte u sebi, kakvo je i u Kristu Isusu" (Phil 2, 5).

Glavnom svojom dužnošću i najvećom čašću prisustvovati sv. Misi smatrali su i prvaci znanosti i književnosti. Da spomenemo samo neke od njih. Aleksandar Volta (1745. — 1827.), pronalazač elektrike, učenjak svjetskog glasa, koji je otvorio široka vrata napretku privrede, ne samo nedjeljom i blagdanom, nego svaki dan je pobožno slušao sv. Misu. Louis Jacques Thenard (†1857.), glasoviti kemičar, koga su zvali „maršalom znanosti" i koji je odgojio velik broj učenika, svake je nedjelje i blagdana pribivao sv. Misi moleći iz svog molitvenika. Eduard Heis (1806. — 1877.), čuveni matematičar i astronom, pisac udžbenika, od kojih mu je jedan doživio 50 izdanja, svaki je dan prisustvovao sv. Misi. Da može svaki dan prisustvovati sv. Misi, glasoviti kirurg Dr John Charles Flood, koga su smatrali „prodornim umom", godine 1948. stupio je u benediktinski samostan u Londonu. Aleksandra Manzoni (1785. — 1873.), jednog od najvećih talijanskih književnika, ni duboka starost ni slabost nijesu mogle zapriječiti, da svake nedjelje i blagdana ne bude na sv. Misi. Godine 1955. umro je u Parizu Paul Claudel, istaknuti diplomata i najodličniji književnik svoga vremena. Poko-

pan je na državni trošak, a sprovodu su prisustvovali diplomatski predstavnici stranih država i sam predsjednik francuske republike. Kroz 66 godina sve do smrti prisustvovao je gotovo svaki dan sv. Misi, a često je i služio svećeniku kod sv. Mise.

Težački poslovi

Pod težačkim poslovima razumijevaju se ovdje svi oni poslovi, u kojima ima tijelo veći udio nego duh, t. j. poslovi, što ih ljudi obavljaju uglavnom svojim tjelesnim silama. To su poslovi, što ih redovito obavljaju težaci, radnici i obrtnici.

Ovamo dakle spadaju: svi *poslovi oko obrađivanja zemlje* (orati, kopati, sijati, žeti, kositi, sjeći i t. d.); zatim *poslovi oko gradnje zgrada, mostova, izgradnje cesta, željezničkih pruga i sl.* (voziti, cijepati, zidati i t. d.); konačno *poslovi po tvornicama i obrtničkim radionicama* (kovati, variti, šiti, tkati, tiskati, i t. d.).

Sporedno je, da li se ovi poslovi obavljaju za novac, radi zarade, ili za zabavu, bilo sebi bilo drugomu.

Svi su ovi poslovi u sve nedjelje i zapovjedne blagdane strogo zabranjeni.

Onaj, tko ih obavlja, po sebi teško griješi, osim ako ih obavlja kroz vrlo kratko vrijeme. No teško bi sagriješio, tko bi i kroz ovo kratko vrijeme radio te poslove iz prezira prema Božjem zakonu.

Teška obveza uzdržavanja od spomenutih poslova slijedi iz veličine i važnosti svrhe, radi koje su ti poslovi zabranjeni. Svetkovanje, naime, nedjelje i blagdana traži uznesenje srca i duše Bogu. Taj bi zahtjev bio posve iluzoran, ututanj, kad se ljudi ne bi uzdržavali od teških i bučnih poslova. Poslom i brigom zaokupljen čovjek nema vremena, a radom izmučen nema snage, da se sav smireno i odano preda Bogu i svojoj duši, kako je to poželjno i potrebno.

Iz istog je razloga zabranjeno i javno trgovanje, a isto tako i sajmovi, osim ako gdje postoji protivan zakoniti običaj.

Nisu zabranjeni poslovi, u kojima duh ima više udjela nego tijelo, i koji su usmjereni na obrazovanje, duhovnu korist i duhovni užitak. Takovi su poslovi: čitati, pisati, svirati, poučavati i sl.

Težačkim poslovima ne smatraju se ni obični najnužniji kućni poslovi, kao što su: prirediti jelo, pomesti sobu, oprati posuđe, nahraniti stoku, živad i sl.

U izuzetnim slučajevima, kad je po srijedi velik i opravdan razlog, mogu se i težački poslovi obavljati nedjeljom i blagdanom, a da ne bude ne samo teški, nego ni nikakav grijeh.

Takovi izuzetni slučajevi jesu: javna potreba, ljubav prema bližnjemu ili velika vlastita potreba, potreba bogoštovlja i strah pred velikom štetom. Među takove potrebe ne mogu se ubrajati slijedeći poslovi: redovito branje vinograda, voća, hmelja, i t. d, te klanje svinja po domaćinstvima, gradnja i popravak kuća i sl.

Često puta se desi, da kakova javna potreba zahtijeva brzu pomoć, na pr. ugasiti požar, spriječiti ili zaustaviti poplavu, popraviti nenadano nastali kvar na mostu, na željezničkoj pruzi i t. d. Iz istoga razloga mornari, ljudi zaposleni na pošti, telegrafu i telefonu, na željeznici, autobusima i ostalim saobraćajnim sredstvima mogu obavljati posao, koji im nalaže njihova služba, nastojeći ipak, ako ikako mogu, da udovolje dužnosti prisustvovanja Misi.

Nadalje i ljubav prema bližnjemu može opravdati stanovite prijeko potrebne poslove, na pr. uraditi nešto, da se priteče u pomoć bližnjemu u potrebi ili ublaži tuđa bijeda. Radi velike potrebe može i majka, koja je čitav tjedan od jutra do mraka bila zaposlena izvan kuće, a jedino je u nedjelju slobodna, obaviti poslove, što ih zahtijevaju kuća i djeca: očistiti kuću, oprati i pokrpati rublje i odjeću.

Slobodno je obaviti i koji inače zabranjeni posao, ako to traži potreba bogoštovlja: na pr. podići oltare za sv. Misu izvan crkve, za tijelovsku procesiju i t. d.

Konačno, strah od velike štete opravdava obavljanje zabranjenih poslova za podređene, koji se moraju podvrgavati tuđoj zapovjedi, a ne mogu toga stanja promijeniti bez velike svoje štete. Isti je slučaj i sa seljacima, kada zbog naglog nevremena moraju spasavati i skloniti usjeve na polju ili na livadi.

Kada se koji od ovih slučajeva može unaprijed predvidjeti, pravi će se kršćani onda obratiti molbom na svog župnika, koji iz opravdanog razloga može dopustiti obavljanje tih poslova kako pojedinim osobama, tako i pojedinim kućama.

Šta treba još raditi, a šta se ne smije činiti u nedjelje i blagdane

Dragi vjernici, tko na nedjelje i zapovjedne blagdane prisustvuje sv. Misi i uzdržava se od težačkih poslova, udovoljava, istina, slovu

zakona o svetkovanju, ali samim tim još ne udovoljava i duhu toga zakona.

Ima još nekih stvari, koje valja činiti, i drugih, kojih se treba čuvati, da bismo doista dostojno svetkovali nedjelje i blagdane.

Duh zakona o svetkovanju traži i nešto više od samog prisustvovanja sv. Misi, a to traže i naše duhovne potrebe.

Da li se, izuzevši ono pola sata potrebno za slušanje Mise, sve drugo vrijeme smije upotrebiti u besposlicu i zabavu?

Ne!

U dane svetkovanja utihne buka u radionicama i tvornicama, prestaju poljski i uredski poslovi, odlaže se alat, da se kršćanin postara za svoju dušu i oplemeni je svetim činima.

I kao prvo, on mora osim sv. Misi prisustvovati i *propovijedi i pouci iz kršćanskog nauka.*

Sam je Isus više puta naglasio potrebu slušanja propovijedi. Njegove su riječi: „Tko je od Boga, riječi Božje sluša“ (Jo 8, 48) i: „Blaženi oni, koji slušaju riječ Božju i drže je“ (Luc 11, 28). On je rekao: „Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi, što izlazi iz usta Božjih“ (Matth 4, 4). Čovjek treba i duhovnu hranu, srazmjernu dostojanstvu svoga porijekla i uzvišenosti svoje svrhe. A tu nužnu hranu pruža upravo Božja riječ, koja se daje i razglaba u crkvi na nedjelje i blagdane. Sv. Ambrozije veli, da je sv. Pismo dobra paša, te ćemo biti nahranjeni i ojačani, ako češće kušamo ono, što je u njemu napisano. Psalmista kliče Bogu: „Riječ je tvoja žižak nogama mojim, svijetlo na stazama mojim“ (Ps 118, 105) i „Svijetlo daje objava riječi tvojih, čini mudrima malene“ (Ps 118, 130). Jedan od najvećih fizičara 17. vijeka Robert Boyle (1627.-1691.) napisa: „Ako se isporede sa sv. Pismom sve ljudske knjige, pa i one najbolje tek su kao planeti, koji sve svoje svijetlo i sjaj dobivaju od sunca“. A nitko drugi nego Rousseau kaže: „Ja rado priznajem, da me veličanstvo sv. Pisma zadivljuje. Pogledajte knjige filozofa sa svim njihovim nadutim govorom, kako su neznatne uz Evanđelje“ (Emil, 2, 200).

Crkva nalaže svojim svećenicima, pastirima duša, da na nedjelje i blagdane i tumačenjem Evanđelja, i katekizamskom poukom, i drugim propovijedima, daju kruh kršćanske pouke sebi povjerenom stadu. Iz toga jasno slijedi, da je onda i dužnost vjernika, da dođu i primaju taj kruh. Ne želimo reći, da je grijeh svaki put, kada se ne bude na toj pouci. Ali gledajući općenito slabo vjersko znanje mnogih naših vjernika bez razlike na stalež i imajući u vidu oskudicu vjerskog štiva i vjerske štampe, moramo reći, da se kod nas ne mogu ispričati od grijeha, pa i teškoga, oni, koji redovito propuštaju propovijedi i ostale vjerske pouke, što se drže u crkvama nedjeljom i blagdanom. Takovi sami sebe dovode u stanje grešnog neznanja o stvarima vjere i ćudoređa, a osim toga i drugima daju time loš primjer i sablazan.

Druga stvar, koju bi kršćanin — ako hoće da doista živi pravim kršćanskim životom — morao činiti nedjeljom i blagdanom, jest pristupanje sv. sakramentima ispovijedi i Pričesti. U ovoj je stvari kod nas posebno žalosno stanje. Prvi su kršćani redovito svaki put, kad su prisustvovali nedjeljnoj Misi, primali i sv. Pričest, kako izvješćuje na pr. sv. Justin (I. Apol. 65). Tridentski crkveni sabor (Sess. XXII.) izražava želju, da svaki kršćanin pristupi sv. Pričesti svaki put, kada pribiva sv. Misi — dakle i u obične dane! Koliko bi dakle više trebao to činiti u dane, posvećene Gospodu! Sv. Franjo Saleški kaže: „Dvije su vrste ljudi, kojima je sv. Pričest nužna: savršeni, da se uzdrže u savršenosti; i nesavršeni, da dođu do savršenosti; jaki da ne oslabe; slabi, da ojačaju. Često se stoga pričešćujte!“

Ne varamo se, ako upravo u nehaju za primanje sakramenata vidimo glavni uzrok vjerskoj mlitavosti i slabom vjerskom duhu.

Svi se u nedjelju postaraju, da obuku novo, ljepše odijelo, da izvana budu čisti i dotjerani. Ali sjetite se, da mi imamo ne samo tijelo, nego i dušu, te da su nedjelje i blagdani ustanovljeni više za dušu, nego za tijelo. Valja se dakle pobrinuti, da se i duša odjene u novo ruho, t. j. da se očisti od svojih ljaga i pokrije bijelom odjećom Božje milosti, a upravo se to postizava primanjem sv. sakramenata. Posebno za Gospodnje dane vrijedi poziv sv. Pavla Efežanima: „I obucite novog čovjeka, koji je stvoren po Bogu u pravdi i svetosti istinitoj“ (Eph 4, 24). Ima li ljepše stvari za dušu, koja živi vjerom, nego, nakon što je bila zauzeta materijalnim stvarima kroz čitav tjedan, da se u nedjelju sjedini najuže sa svojim Bogom? O, kad bi se na blagdane kršćani hranili Božanskim Kruhom jakih, koliko bi bolji postali i kakvim bi divnim krepostima bio urešen njihov život!

Stoga vam, dragi vjernici, slušajući našeg

zajedničkog oca i namjesnika Kristova, Papu Pija XII., najživlje dozivljemo u pamet njegov topli poziv iz okružnice „Mediator Dei" od 20. XI. 1947., da nedjelje i blagdane, pa i svaki dan, ako možete, posvetite primanjem sv. Pričesti pod sv. Misom. Sv. Otac Papa tu naglašuje: „Crkva Isusa Krista ima samo ovaj Hljeb, koji će zasititi težnje i želje naših duša, kojim će ih najuže povezati s Isusom Kristom i kojim će napokon postati „jedno tijelo" (1 Cor 10, 17), i kao braća se među sobom složiti oni, koji sjede uz isti stol nebeski".

U ozbiljnom nastojanju, da dobiju što više milosti, revni vjernici nedjeljom i blagdanom rado prisustvuju i pobožnostima, što se redovno održavaju u našim crkvama poslije podne i pod večer (blagoslov, večernja, križni put i t. d.).

Nedjelje su i blagdani vrijeme, kada valja učvrstiti i osvježiti i svoj obiteljski život, provodeći te dane u krugu svojih milih. Posebno je to prilika, da roditelji udovoljavaju i svojoj prvoj, najglavnijoj i najsvetijoj dužnosti, da svojoj djeci pružaju potrebnu vjersku pouku. Sv. Pismo posve jasno zapovijeda roditeljima: „Odgajajte ih (djecu) u stezi i nauci Gospodnjoj" (Eph 6, 4). I „Imaš li sinova, odgoji ih i drži u stezi od mladosti" (Eccli 7, 23). A Crkveni Zakonik donosi: „Roditelji su strogo dužni, da se svim silama brinu za vjersko-ćudoredni odgoj djece" (Kanon 1113). Da udovoljavaju svojoj velikoj odgojiteljskoj zadaći, roditelji osobito Bogu posvećenim danima trebaju svoju djecu poučavati u vjeri, jer je ta pouka temelj čitavom vjersko ćudorednom odgoju. Preko tjedna nemaju za to toliko ni prilike ni vremena bilo zbog toga, što su djeca zauzeta školom, bilo što su sami zapriječeni mnogim poslovima. Sv. Ivan Zlatousti poručuje svim kršćanskim roditeljima: „Vi, roditelji, budite apostoli svoje djece; vaša kuća, vaša crkva". Apostoli su po zapovijedi Božjoj morali biti učitelji vjere u Crkvi. I roditelji su obvezani ovu svoju apostolsku službu vršiti napose na Gospodnje dane. Njima upućuje sv. Augustin ozbiljnu opomenu: „Svećenici moraju ljude poučavati u crkvi, isto moraju roditelji u svojim kućama. Roditelji, koji zanemaruju ovu svoju najglavniju dužnost, treba da se duboko zamisle u riječi sv. Pisma: „Ako li se tko za svoje, a osobito za domaće ne brine, odrekao se vjere i gori je od nevjernika" (1 Tim 5, 8).

Konačno, Božje dane treba posvetiti i djelima ljubavi prema bližnjemu. „Pobožnost čista i neokaljana pred Bogom i Ocem jest ova: posjećivati sirote i udovice u njihovoj nevolji i držati sebe neokaljana od svijeta", tako uči sv. Jakov apostol (1, 27). U sv. Pismu Starog Zavjeta čitamo: „Daji milostinju od imetka svojega i ne odvraćaj nikada lica svojega od kojeg siromaha! Tada se ni od tebe ne će nikada odvratiti lice Gospodnje" (Tob 4, 7).

Kako su prvi kršćani shvaćali ove Božje riječi, opisuje sv. Justin kada piše o nedjeljnoj sv. Misi. On piše: „Bogataši, kako hoće i kako im se svidi, prinose darove, a ono što se sakupi, predade se predsjedatelju. On ovim pomaže sirote, udovice, one, koje bolest ili koja druga nevolja tišti, zatvorenike, putnike i sve one, koji su u potrebi". Njihov primjer neka bude vama putokaz! Neka vam bude neprestani poticaj, da uvijek, a napose na Božje dane pomažete, koliko možete, siromahe, bolesnike i sve, koji se nalaze u kakovoj potrebi. Svako je djelo milosrđa jedna dragocjena žrtva, koju prinosimo Gospodinu i kojom sebi pribavljamo njegove najizabranije blagoslove. Sv. Augustin kaže: „Mrav skuplja za zimu; daješ li milostinju, to ti sabiraš za drugi svijet". Čovjek se na Božje dane sv. Misom, sv. sakramentima i molitvom povezuje sa svojim Stvoriteljem; a djelima se ljubavi povezuje sa svojim bližnjim. I upravo će ova veza podržavati u njem živu svijest, da smo svi ljudi djeca istoga Oca, koji je na nebesima. Upravo će mu ova veza pomoći, da zaboravi sve manje dobre osjećaje prema svom bližnjemu, da svlada svaku odvratnost i da učvrsti svoje srce u pravoj bratskoj ljubavi, koja ga jedina može uzdići iznad njega samoga i učiniti ga milijim Bogu.

Eto, to su ukratko dobra djela, što ih moramo vršiti na nedjelje i blagdane, da bismo ih doista, kako treba, svetkovali.

Nisu sva ta djela strogo i pod grijeh obvezatna. Ovo izričito naglašujemo, da ne budete u zabludi. Ali, isto tako naglašujemo, ako hoćemo da doista dostojno i pravo svetkujemo Gospodnje dane, onda svaki taj dan mora biti ispunjen svetim i duhovnim djelima, tako da se mogne s pravom zvati svetim danom, danom milosti, danom blagoslova, Gospodnjim danom.

Samo je po sebi razumljivo, da se nedjelje i blagdani oskrnjuju ne samo težačkim poslovima, nego i za dušu i tijelo pogibeljnom i grešnom zabavom.

I upravo je ovo najčešća i najopćenitija pojava. Ima doista mnogo ljudi, koji čeznu za blagdanom, ali ne zato, da bi dali Bogu čast, mislili na potrebe svoje duše i uživali potrebni tjelesni odmor, nego jedino zato, da se podaju različitim zabavama, veselju, igri, pretjeranom sportu, vinu, rakiji i sl. Mi ne velimo, da je na nedjelje i blagdane zabranjeno malo se zabaviti, da se tako osvježi tijelo i duh. Nakon napora čitavog tjedna pravo je, da se malo čovjek i proveseli i zabavi. To i sam Bog dopušta i hoće. Ali Bog i Crkva zabranjuju nedopuštene i pogibeljne zabave.

Spomenut ćemo neka od tih djela, koja se obično počinjaju na svete Božje dane. Ovi se dani oskvrnjuju **igrom** (kartanjem, kockanjem i sl.), kada se igra odviše dugo, tako da se u igru utroši veći dio dana i noći, ili se u nju utroše velike svote novca, nesrazmjerne s vlastitim imovnim stanjem i potrebama obitelji, ili ako netko obavlja igru za vrijeme Mise, kojoj sam ne prisustvuje, a ujedno navodi i druge, da joj ne prisustvuju.

Oskvrnjuju se sveti dani i **plesom**, jer se ne da poreći, da je ples, osobito za mladež, opasna i u većini slučajeva grešna zabava. On je i izvor, iz kojega se rađaju misli, pogledi, riječi i želje protiv kreposti čednosti, stidljivosti i čistoće. Zato je nerijetko prava propast za mladež. Tko ide na ples nedjeljom i blagdanom, redovito oskvrnjuje svetost dana, jer se ne samo izlaže grešnoj pogibelji, nego i daje đavlu ono vrijeme, što ga je Bog pridržao za sebe. Što vrijedi za ples, to vrijedi i za nedolične predstave u kinima i kazalištima.

U isti red spada i ono tako često *zabavljanje mladića i djevojaka na samotnim mjestima*, daleko od nadzora roditelja i poštenog svijeta, jer i tu redovito biva povrijeđena čednost, a često dolazi i do najvećih grijeha.

Božji se dani oskvrnjuju isto tako i pohađanjem zla društva, gdje se obično nepristojno govori i pjeva, psuje i t. d.

Jasno je po sebi, da je oskvrnjivanje Gospodnjeg dana i neumjereno podavanje piću, koje ne samo da je po sebi grijeh, nego osim toga dovodi i do drugih svakovrsnih grijeha. Uopće ovaj se dan oskvrnjuje svakim činom, koji je grešan ili predstavlja prigodu za grijeh. Svaki grijeh, počinjen u nedjelju i na blagdan, osim svoje vlastite unutarnje zloće, postaje još teži zbog toga, što je učinjen u svetom vremenu, na sveti dan, posvećen Bogu

Dragi vjernici! Eto to je volja Božja i volja njegove Crkve u vezi sa svetkovanjem nedjelje i blagdana. Ali ti dani, tako vjerno obdržavani od naših otaca, šta su postali? Postali su za tolike iz grada i sa sela, koji hoće da se ubrajaju među kršćane, danima grijeha, jer bez opravdana razloga ne dolaze na sv. Misu ili obavljaju težačke poslove. Postali su dani rasipanja novca, vremena, tjelesnih sila, poštenja i milosti, a uskraćivanja Bogu štovanja i časti i srljanja u vremenitu i vječnu propast. Žalosno iskustvo pokazuje, kakvim plodovima urađa ovo strašno oskvrnjivanje Božjih dana. Vjera slabi i iščezava, nećudorednost sve više uzima maha, obiteljski se život sve više rastače i uništava, a svim tim se slabe i temelji ljudskog društva i uklanja bitni preduvjet za sređen i zadovoljan život i za sretnu budućnost čovječanstva.

Dragi vjernici! Kad je Bog ponovno naglašavao izabranom narodu dužnost svetkovanja svojih dana, ovako su glasile njegove riječi: „Ja, Gospod, jesam Bog vaš. Ako budete živjeli po mojim uredbama i držali savjesno zapovijedi moje, davat ću vam dažd u pravo vrijeme. Zemlja će rađati rod svoj, i drveće u polju davat će plodove svoje. Učinit ću, da vlada mir u zemlji. Obratit ću se k vama, učinit ću vas mnogobrojnima, umnožit ću vas i zavjet svoj uzdržati s vama. Postavit ću prebivalište svoje među vama i biti Bog vaš, a vi ćete biti narod moj. Ako li me ne budete slušali, nego prezrete uredbe moje i povrgnete naredbe moje, onda ću prema tome i ja postupati s vama, i oboriti na vas kušnje strahovite. Slomit ću drsku oholost vašu. Ako me usprkos tomu ne poslušate i jednako mi se još budete protivili, i ja ću se vama pun gnjeva oduprijeti i sedam puta vas kazniti za grijehe vaše“ (Lev 26 passim).

Izabrani narod nije poslušao Boga i stigla ga je strašna kazna. Bog se poslužio kraljem Nabuhodonozorom, koji je razorio Jeruzalem i narod odveo u sužanjstvo. Kada je nakon povratka iz sužanjstva opet počeo oskvrnjivati subotu, tada mu je Nehemija rekao: „Što činite toliko zlo, te skvrnite subotu? Nijesu li to činili oci naši, i nije li Bog naš pustio na nas i na ovaj grad sve ovo zlo? — Hoćete li još veći gnjev da navalite na Izraela, kad skvrnite subotu?“ (Nehem 13, 17—18).

Ova Božja obećanja i ove Božje prijetnje kako za pojedince, tako i za obitelji i za čitave narode ispunjavala su se kroz sva vremena, prema tome, kako su obdržavali Božju na-

redbu o svetkovanju njegovih dana. Tako će biti sve do konačnog obračuna pred pravednim Božjim sudištem.

Dragi vjernici! Svaka nedjelja i zapovjedni blagdan na poseban način dozivlje vam u pamet zapovijed Isusovu: „Dajte Bogu Božje“ (Matth 22, 22). Bogu su posvećeni ti dani, On ih je sebi pridržao i naša je stroga, velika i sveta dužnost, da ih posvećujemo Bogu. To je na korist svakoga pojedinca, na korist naših obitelji, našega naroda i cijelog ljudskog društva.

Svaka nedjelja i zapovjedni blagdan najozbiljnije vam dozivlje u pamet svečanu opomenu Isusovu: „Koji god dakle prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima“ A koji god zataji mene pred ljudima, zatajit ću i ja njega pred ocem svojim, koji je na nebesima“ (Matth 10, 32—33). Otvoreno, javno i djelotvorno priznajemo Isusa, priznajemo Boga Oca i Boga Duha Svetoga, kada nedjelje i blagdane svetkujemo, kako nam zapovijedaju Bog i Crkva njegova. Svetkujte ih uvijek tako, i nebeska rosa Božjih blagoslova padat će na staze vašeg zemaljskog života. I ispunjavat će se na vama ona i vremenita i vječna obećanja, što ih daje Bog svima, koji vrše njegovu volju i drže vjerno njegove zapovijedi i zapovijedi njegove Crkve. „Bog svake milosti, koji vas pozva na vječnu svoju slavu u Kristu Isusu, On će vas iza malo muke usavršiti, okrijepiti, utvrditi. Njemu slava u vijeke vjekova! Amen“ (1 Petr 5, 10—11).

Dano s Biskupskih Konferencija u listopadu 1957. god.

Vaši biskupi

In parabolis de Maria

(Nacrti própovijedi o Bl. Djevici Mariji)

7. Tajna njezine poniznosti

U St. Zavjetu izdao je Mojsije zakon za majke, koji je ovako glasio: „Kad žena rodi dječaka, bit će sedam dana nečista. Osmog dana neka se obreže dječak. Onda neka ostane kod kuće još trideset i tri dana. Ne smije ništa sveto dotaknuti, ni stupiti u svetište“ (Lev 12, 2). Istom iza toga smjela je doći u hram, gdje se svećenik molio za nju i proglasio je čistom. Ovim zakonom htio je Bog da podsjeti majke na istočni grijeh, u kojem one začimaju i rađaju svoju djecu.

I Majka se Božja podvrgla ovom zakonu. Pri tom se morala duboko poniziti pred Bogom i pred ljudima. Da nam ta poniznost Bl. Gospe bude jasnija, bacimo najprije jedan pogled na njezinu svetost, slavu i veličinu.

Svi smo mi grešnici i „ako kažemo, da nemamo grijeha, veli sv. Pismo, sami sebe varamo i istine nema u nama“ (1 Jo 1, 8). Zato se svaki od nas mora ponizno udarati u prsa i uzdisati s carinikom iz Evanđelja: „Bože, budi milostiv meni grešniku“ (Luc 18, 13). Samo jedna jedina između svih ljudi nije nikad uvrijedila dragog Boga ni najmanjim grijehom, ni sjenkom kakova grijeha, a to je Majka Božja. Tu joj svjedodžbu daje sam Bog, kad joj ovako dovikuje u Pjesmi nad pjesmama: „Sva si lijepa, moja prijateljice, i ljage nema na tebi“ (4, 7). Stoga se Ona nije trebala nikada udarati u prsa i vapiti Bogu: Budi milostiv meni grešnici!

Nadalje, svi smo mi začeti i rođeni u istočnom grijehu. Zato svaki od nas mora uzdisati s prorokom Davidom: „Smiluj mi se, Bože! Jer gle, začet sam u nepravdama i u grijehu me je rodila moja mati“ (Ps 50, 7). Jedina Gospa nije morala nikada ovako uzdisati, jer Ona je već u prvom času svoga začeća bila čistija od anđela i sjajnija od sunca. Osim toga, Ona je po svome materinstvu uzvišena visoko nad sve ljude i anđele, jer svi mi zovemo Boga svojim Ocem, a jedino Ona zove ga i mora ga zvati svojim Sinom.

Na koncu, Ona je svojom čistoćom daleko nadvisila sve djevice, svojom jakošću sve mučenike, svojom mudrošću sve proroke i apostole, svojom svetošću sve anđele i pravednike Božje. Nad njom je jedino Gospodin Bog, a pod njom su duboko sva ostala stvorenja.

Sve je ovo dobro znala Bl. Gospa. Pa ipak, uza sve to, Ona se pred Bogom dublje ponizila nego svi sveci i pravednici zajedno. To već slijedi iz onih riječi Isusovih: „Tko se ponizi, bit će uzvišen“ (Luc 14, 11). A budući da je Bl. Gospa uzvišena nad sva stvorenja, slijedi, da se Ona i dublje ponizila od njih. O toj poniznosti govori nam cijeli njezin život od Nazareta i Betlehema do Kalvarije i Efeza. A osobito se duboko ponizila kod očišćenja u hramu, kad se pomiješala među ostale grešne žene, da — Ona, najčistija Bogorodica! — bude očišćena!

I sada nastaje pitanje: Kako i čim se Ona mogla tako duboko poniziti? Mi razumijemo, da se njezin praotac David u svome psalmu pedesetom onako duboko ponizio, jer i on je, uza svu svoju veliku pobožnost, bio čovjek grešnik. Dapače, jednom je počinio strašne grijehe preljuba, ubojstva i velike sablazni. Isto tako razumijemo, da se veliki sveti Augustin u svojim „Ispovijestima" duboko ponizio pred Bogom i pred ljudima, jer i on je bio dugo vremena bezvjerac i veliki grešnik. Ali ne ide nam u glavu, kako se bezgrešna Zaručnica Duha Svetoga mogla i od ovih grešnika dublje poniziti pred Bogom. To nam ostaje zagonetka.

Međutim, zagonetku nam rješava ono pitanje Duha Svetoga, što ga po sv. apostolu Pavlu stavlja svakom čovjeku: „Šta imaš, a da nisi primio? A ako si primio, zašto se hvališ, kao da nisi primio?" (1 Cor 4, 7). Hoće Duh Sveti da nam rekne: Sve, štogod imaš dobra i na duši i na tijelu, dar je Božji, sve si to primio od njega. Dakle, nije to tvoje, nego Božje. Pa ako je Božje, zašto se onda oholiš s tim darovima, kao da su tvoji? Stoga, ako ima na tebi šta dobra, sva hvala za to pripada Bogu, a ne tebi.

Ove je riječi Duha Svetoga najbolje od svih stvorenja razumjela Bl. Djevica Marija, i baš zato je bila najponiznija. Znala je Ona dobro, da je njezina duša poput sunca čista od svakog, i osobnog i istočnog grijeha. Isto tako je znala, da je kao Majka Božja uzvišena nad sve ljude i anđele. Ali je još bolje znala, da je sve to dar Božji, milost Božja, a Ona je sāma po sebi pred neizmjernim Veličanstvom Božjim samo prah — pepeo — ništa! kao i sve ostalo, što je stvoreno.

Stoga je slavila jedino Gospodina i klicala mu sa svojim praocem Davidom: „Desnica me Gospodnja uzvisi" (Ps 117, 16). A kad ju je Elizabeta pozdravila kao Majku svoga Boga i uzviknula: „Otkud meni ovo, da mati moga Gospodina dolazi k meni?" (Luc 1, 43), Marija odmah svu hvalu i slavu prebacuje na Boga i ovako odgovara: „Veliča moja duša Gospodina, što pogleda na poniženje svoje službenice, jer mi učini velike stvari onaj, koji je silan, i sveto je ime njegovo" (Luc 1, 46). I baš ta duboka poniznost, vele sveci Božji, privukla je Sina Božjeg u njezino krilo, jer „Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost" (Jac 4, 6).

Podji i ti za primjerom svoje nebeske Majke. Pa ako otkriješ na sebi što dobra, ili barem tako misliš, nemoj za to tražiti hvale od ljudi, nego reci sa svetim Pavlom: „Kralju vjekova, besmrtnome, nevidljivome, jedinome Bogu čast i slava u vijeke vjekova, Amen" (1 Tim 1, 17).

8. Nebeske Ljestve

U prvoj knjizi sv. Pisma čitamo, kako se Bog javio patrijarhu Jakobu i dao mu svečano obećanje, da će se od njegovih potomaka roditi Spasitelj svijeta. Evo, šta o tom veli sv. Pismo: „Jakob je vidio ljestve, koje su stajale na zemlji, a vrh im je dopirao do neba. Gore nad njima stajao je Gospodin i govorio: Ja sam Gospodin, Bog oca tvojega Abrahama i Izaka. U tebi i u tvojim potomcima bit će blagoslovljena sva plemena na zemlji". To znači, da će se od njega roditi Spasitelj svijeta. (Gen 28, 12).

Kad su sveci Božji čitali ovo mjesto sv. Pisma, u čudu su pitali: Koga naznačuju ove tajinstvene ljestve, koje spajaju nebo sa zemljom i zemlju s nebom? I svi u jedan glas odgovaraju, da su te ljestve divna slika Majke Božje, jer se po njoj Sin Božji spustio s neba u ovu suznu dolinu. Ali i obratno, vele oni: jedino po njoj možemo doći do Spasitelja i tako se popeti u nebo! Ona je za sva vremena sastavila nebo sa zemljom.

Ovu nam istinu potvrđuje cijela povijest svetaca Božjih i svih ostalih pravednika. Da se o tom uvjerimo, dosta je baciti jedan pogled samo u Betlehem. Evo, šta ćemo tamo vidjeti. Prvi čovjek, koji je primio Spasitelja u svoj naručaj, bio je sveti Josip. A tko mu ga dade? Tko drugi nego Marija! Zatim su došli betlehemski pastiri, da potraže Krista. Pa gdje su ga našli? Kraj Marije u jaslicama. Onda su Kraljevi s istoka svuda tražili Spasitelja svijeta, dok ga na koncu ne nađoše na krilu Marijinu. Isto tako primiše Isusa iz Marijinih ruku sveti starac Simeon i proročica Ana. A devet mjeseci prije toga posjetio je Spasitelj kuću sv. Elizabete, da joj blagoslovi sina, sv. Ivana Krstitelja. Pa tko ga je donio Elizabeti? Opet Marija u svom krilu.

I tako se to nastavilo do današnjeg dana i bit će do konca svijeta. Ako upitamo pravednike svih vremena i svih naroda, kako su došli do Isusa i do svoje sreće, svi nam u je-

dan glas odgovaraju: Po Mariji, po Mariji! Evo o tome jednog zanimljivog viđenja.

U životopisu sv. Franje Asiškog († 1226.) čitamo ovo: Jedne noći vidio je svetac u snu dvoje visoke ljestve, koje su stajale jedne uz druge i pružale se od zemlje do neba. Jedne su bile crvene, a druge bijele. Na vrhu crvenih stajao je naš Božanski Spasitelj, a na vrhu bijelih njegova presveta Majka.

Dolje na zemlji vidio je Franjo mnogo svojih redovnika. Svi su se okupili oko Kristovih ljestava i revno se uz njih penjali. Ali to je penjanje išlo vrlo sporo, kao da su im noge od olova. Samo su nekoji teškom mukom doprli do pete ili šeste prečke, onda su počeli glavinjati i jedan za drugim padati. Međutim oni nisu klonuli, nego su ustajali i počeli se ponovno penjati. Ali su opet padali natrag.

Kad je to vidio svetac, bilo mu je veoma žao. Zato pritrči k braći i poče ih sokoliti: „Samo naprijed! Gledajte gore u Isusa! Čvrsto se držite ljestava . . . !" Ali badava su bili svi njegovi savjeti. Oni su jedan za drugim padali natrag. Na koncu Franjo, ne znajući šta će, pade na koljena i poče moliti Spasitelja:

— Isuse, pomozi mojoj braći! Vidiš, kako su slabi i nemoćni! A Spasitelj mu odgovori:

— Franjo, reci im, neka se počnu penjati uz ljestve moje predrage Majke, jer jedino po njoj dolazi se k meni!

Franjo to odmah saopći svojoj braći. Oni ga poslušaše i prijeđoše Gospinim ljestvama. I gle čuda! Po tim su ljestvama išli bez ikakve poteškoće i sretno stizali do Marije, a Ona ih je predavala Isusu.

Franjo je ovo sutradan pripovijedao svojoj braći i ponovno im stavio na srce, da se čvrsto drže Bl. Gospe, jer jedino po njoj dolazimo do Isusa.

Možeš ti o tom snu držati štagod hoćeš, nije to sv. Pismo, ali nam ova zgoda pokazuje, kako je i ovaj veliki svetac — poput svih ostalih — učio, da se jedino po Mariji, kao po kakvim ljestvama, možemo popeti do Isusa, a po Isusu u nebo.

Zato se u svojoj životnoj borbi čvrsto drži ovih Ljestava Božjih. Nježno ljubi i štuj Majku Božju, pa ćeš i ti kod nje naći Spasitelja i s njim svoju vječnu sreću. Na to nas potiče i sama Bl. Gospa, koja nam u svojoj Liturgiji dovikuje ove riječi sv. Pisma: „Kod mene su neprolazna dobra, da obogatim one, koji me ljube". A to neprolazno Dobro jest Krist, blagoslovljeni Plod utrobe njezine. Stoga odmah dalje veli: „Plod je moj bolji od suhog zlata i dragog kamena" (Prov 8, 18-21).

9. Čvorak sv. Melitona

Isusovac o. Hättenschwiler pripovijeda, kako je u jednoj seoskoj crkvi vidio neobičnu sliku Majke Božje. Gospa je bila naslikana s mačem u ruci, kojim srdito vitla oko sebe, a iz oka joj sijevaju munje i gromovi.

Čudnovata slika! Mi dobro znademo, da je Majka Božja sama nježnost, ljubav i dobrota. Sveta nas vjera uči, da je Ona Majka ljubezna, Djevica milostiva, Utjeha žalosnih, Zdravlje bolesnih i t. d. Pa kako se onda usudio taj slikar, da u njezinu blagu materinsku ruku stavi oštri mač? Kako je mogao one milostive oči naslikati pune srdžbe i gromova? . . . Ne, ne, ne! To ne može biti slika Marijina! Njezina je dobrota daleko od svakog mača i gromova.

Tako bismo mi po svoj prilici rekli. Ali bismo se prevarili! To je prava slika Marijina, kako nam je opisuje sv. Crkva i Gospodin Bog, samo s druge strane. Evo najprije, šta o tom veli sv. Crkva. Ona u litanijama lauretanskim obasiplje Bl. Gospu najnježnijim i najslađim imenima. Stoga nam te litanije izgledaju kao slatko tepanje, kojim Marijina djeca hvale i časte svoju nebesku Majku.

Ali usred toga nježnog tepanja najednom odjekne vrlo oštra disonanca: „Tornju Davidov — moli za nas!" Mnogi kršćani ne znaju, šta znači ovaj zaziv, zato ga moramo ukratko rastumačiti. Toranj kralja Davida bio je tvrda ratna kula, puna do vrha oštrih strijela, sulica i ostalog ubojnog oružja, kojim se lije krv i nanosi smrt. I čudnovato! Sveta se Crkva ne žaca, da tu milostivu Majku nazove strašnom kulom Davidovom, koja je u sebi krila zator i smrt.

Ali stvar postaje još zagonetnija, kad čujemo, šta veli sam Bog o Bl. Gospi. On se doduše divi njezinoj dobroti i blagosti, pa joj ovako tepa u sv. Pismu: „Usne tvoje, zaručnice, kaplju medom. Pod tvojim jezikom krije se med i mlijeko" (Cant 4, 11). A na drugom mjestu veli: „Zakon je blagosti na njezinu jeziku" (Prov 31, 26). Pa ipak, evo, šta joj dovikuje na jednom mjestu u Pjesmi nad pjesmama: „Lijepa si, prijateljice moja, ča-

robna i krasna kao Jeruzalem, a strašna kao bojni red vojnika, dobro postavljen“ (Cant 6,3).

Ona je dakle, prema riječima Božjim, blaga i slatka poput meda, i lijepa kao najljepši grad na Istoku, ali s druge strane strašna kao vojska u punoj ratnoj opremi, spremna da sije smrt i zator. To nam potvrđuju i ove riječi, koje dovikuje Bog Bl. Djevici u istoj Pjesmi: „Vrat je tvoj kao toranj Davidov, koji je utvrđen kulama. Tisuće štitova vise s njega“ (Cant 4, 4).

Sve nam to zvuči kao velika zagonetka. Ali ta se zagonetka odmah rješava, čim otvorimo prvu stranicu sv. Pisma. Tu čitamo, kako je đavao u zemaljskom raju zaveo i upropastio ljudski rod. Zato ga prokle Bog ovim riječima: „Stavit ću neprijateljstvo između tebe i Žene, između sjemena tvoga i sjemena njezina. Ona će ti satrti glavu“ (Gen 3, 15). To se kasnije i dogodilo. Blažena je Gospa sa svojim Božanskim Sinom smrskala glavu paklenoj zmiji. I od onda postoji između nje i đavla vječna i nepomirljiva borba, koju je sam Bog navijestio i zametnuo. Eto dakle, kome je Majka Božja strašna kao dobro uređena vojska i kao ratna kula Davidova: đavlu paklenom!

Sada ćemo razumjeti sliku onog pobožnog slikara, jer Marija je zaista prvoborka Božja, koja s mačem u ruci stoji ispred svoje djece, da ih svojim materinskim grudima zakloni i obrani od bijesnih nasrtaja paklene zmije. Zato ona i veli u sv. Pismu: „Ja sam zid i moje su grudi kao kule“ (Cant 8 10).

Blago čovjeku, koji se sakrije iza toga neosvojivog zida! Sveti se Meliton služi jednom ptičicom, da nas na to potakne. Jedna pobožna žena, veli svetac, imala je čvorka. Ova se ptica, kako je poznato, može naučiti, da izgovara nekoliko riječi. Tako je i ova žena naučila svoga čvorka, da rekne: „Zdravo Marijo!“ I on je svakoga gosta, koji je unišao u kuću, pozdravljao tim pozdravom.

Jednog dana bio je otvoren prozor i ptičica izleti napolje. Bezbrižno je i veselo prhala oko kuće. Ali najednom se pojavi jastreb i nasrne svom silom na jadnu ptičicu. Čvorak brzo poleti k prozoru, da se spasi. Ali jastreb je bio brži i već je pružio oštre kandže, da ga ščepa.

Ptičica u smrtnom strahu, ne znajući šta će, okrene se brzo k jastrebu i krikne iza glasa: „Zdravo Marijo!“ Jastreb se od toga tako uplaši, da je odmah pobjegao. Siromašni je čvorak bio spasen. Spasila ga je Zdravomarija.

Pogledaj malo bolje tu ptičicu, završava svi Meliton. Možda ćeš je poznati, jer — to si ti sam! I na tebe često puta nasrne pakleni zmaj raznim napastima i pruža svoje otrovne kandže, ne bi li te ščepao i upropastio. Zato nas opominje sv. Petar apostol: „Budite trijezni i bdijte, jer vaš protivnik đavao obilazi okolo kao ričući lav i traži, koga da proždre“ (1 Petr 5, 8).

Šta ćeš dakle raditi u tim opasnim časovima napasti i borbe, kad se radi o biti ili ne biti? Ugledaj se u ovu ptičicu, veli sv. Meliton, pa što je ona nesvijesno učinila, učini ti svijesno i promišljeno. Zazovi Majku Božju! I vidjet ćeš, kako će brzo uteći sotona, kad čuje ime one velike Žene, koja mu je zdrobila glavu, jer spravom veli Toma Kempenski: „Kao što ljudi padaju na zemlju, kad u blizini udari grom, tako padaju đavli, kad se samo spomene ime Marijino“.

Božja ptičice! Poslušaj savjet sv. Melitona, ne ćeš se pokajati!

Novija rješenja SZO

(nastavak)

Kad kažemo: novija rješenja, ne mislimo reći, da su ona izdana prekjučer; nego su relativno nova, za nas nova. Dosada smo se kojiput morali zadovoljiti s rješenjima, što smo ih primili neizravno ili u skraćenom obliku, a sada smo u mogućnosti da točno navedemo upit i odgovor, katkada još i neko vrlo auktoritativno tumačenje.

Time će naše dosadašnje bilješke biti bolje osvijetljene, nadopunjene, a tu i tamo i popravljene.

4. Božićna oktava

a) Decretum ... itane intelligi debet, ut etiam *festa* infra octavam Nativitatis occurrentia celebrari debeant ut antea, scilicet v. g. cum I. Vesperis festorum S. Thomae et S. Silvestri, psalmis de Dominica in horis minoribus festorum II. classis, Praefatione Nativitatis, omnibus commemorationibus etiam ternarium numerum excedentibus etc? — SRC respondit (17. oct. 1955.): In octava Nativitatis Domini festa vel dies in Ecclesia universali celebrandi, eodem prorsus modo celebrentur, ut in Breviario vel in Missali romano habentur, *excepto numero ternario* semper adhibendo.

b) Na sličan upit, iznesen s druge strane, uslijedio je posve sličan odgovor 3. XI. 1955.

Posebice je još nadodano, da se u drugoj božićnoj Misi ima komemorirati sv. Anastazija. Od novih uredaba primjenjuje se dakle u božićnoj osmini samo propis o broju molitava utoliko, da ih ne smije biti više od tri. No osim toga svakako i propisi o početku i završetku pojedinih hora u brevijaru te o izostavljanju molitava de tempore u Misi de VI. die infra octavam (30. XII.).

5. Feriae recenter inductae

a) In feriis a 2. ad 12. jan. prohibenturne Missae votivae conventuales, de quibus in Rubr. general. Miss., tit. IV. nr. 3 ? (naime u ponedjeljak o Presv. Trojstvu, u utorak o sv. Anđelima i t. d. sa komemoracijom ferije, a to je faktično komemoracija odnosnog blagdana Obrezovanja ili Bogojavljenja.) — SZO respondit (17. oct. 1955.) : Si Missae conventuales solemniter vel *in cantu* celebrentur, Missae votivae (Miss. Rom., Rubr. gen. IV., 3) permittuntur ; si dicantur sine cantu, vetantur.

b) Sličan je odgovor dan i 3. XI. 1955 ; on uključuje i ferije iza Spasova i dopušta Misu, koja odgovara svecu, dotičnog dana komemoriranome. Tako je 11. I. 1957. pjevana konventualna Misa mogla biti: ut in fs. Epiphaniae, cm S. Hygini — ili de S. Hygino, cm fer (= Epiphan.) — ili de S Cruce, 2. or fer, 3. S Hygini — ili de Passione Domini, 2. or fer, 3. S. Hygini. Prva i druga cum Gloria, Praef. Epiphan.; treća i četvrta sine Gloria, Praef. Crucis.

6. Nedjelje prvog reda

a) In Dominicis ... ad ritum duplicem. I. classis evectis, suntne omittendae collectae pro re gravi ab Ordinario imperatae ? — SRC respondit (3. nov. 1955.) : Affirmative (t. j. sunt omittendae).

b) Quoad Dominicas ... ad ritum duplicem I. classis evectas, quaeritur: suntne considerandae ut *duplicia I. classis Domini primaria* universalis Ecclesiae, ita ut prohibeatur commemoratio Missae votivae solemnis et aliarum Missarum ... ? — SRC respondit (16. jun. 1956.): Affirmative.

Očekivali bismo prema tomu, da će na te nedjelje biti zabranjene naprosto sve kolekte i sve pokojničke Mise kao recimo na Božić i na Uskrs. Međutim Rimski direktorij (koji ima Imprimatur od 10. VI. 1957., dakle godinu dana iza gornjeg rješenja) bilježi kod tih nedjelja: *prohibentur collectae etiam pro re gravi imperatae et Missae defunct. excepta exseq.*, a kod Uskrsa i drugih primarnih blagdana: *prohib. collectae pro re gravi imper. etiam in dupl. 1. cl. — item prohib. Missae defunct. etiam exsequialis.*

Kod 2. III. (II. nedj. korizme) isti R. direktorij ima: 2. or. pro Papa.

A na naš posebni upit glede molitve za Papu prigodom godišnjice, koja se slavi na korizmenu nedjelju, SZO odgovorio je 18. X. 1956.: „Ordinarij može odrediti, da se kod glavne pjevane Mise doda molitva za Papu pod jednim istim završetkom s molitvom dana". Ovo će naći svoju primjenu 9. ili 16. III. ove god., a vrijedi *za sve naše biskupije,* jer je i upit stavljen općenito, a ne samo za đakovačku biskupiju.

(Nastavit će se)

Molitva sv. Oca Pape Pija XII. za svećenička zvanja

Gospodine Isuse, Vrhovni Svećeniče i sveopći Pastiru, koji si nas učio, da se molimo, kad si rekao: „Molite gospodara žetve, da pošalje poslenike u žetvu svoju" (Matth 9, 38), čuj milostivo naše prošnje i stvori veliki broj plemenitih duša, koje — potaknute tvojim primjerom i podržane tvojom milošću — žarko žele biti službenici i nastavljači tvoga pravog i jedinog svećeništva.

Učini, da zamke i klevete zlobnog neprijatelja, kojemu ide na ruku ravnodušni i bezbožni duh našeg vremena, ne potamni u očima vjernika divni sjaj i duboko poštovanje, kojim se mora susretati služba onih, koji žive u svijetu, a da nisu od svijeta, da budu djelitelji Božanskih tajna. Da bi se pripravila dobra zvanja, daj, da se i dalje nastavlja odgajanje mladeži u vjerskoj pouci, u iskrenoj pobožnosti, u životnoj čistoći i u poštivanju najuzvišenijih ideala. Da bi se ta zvanja održala, učini, da kršćanska obitelj nikada ne prestane biti rasadnik čistih i gorljivih duša, svijesna, kolika je to za nju čast, da pokloni Gospodinu neke od svojih brojnih mladica. Daj, da u svim dijelovim svijeta ne ponestane samoj tvojoj Crkvi potrebnih sredstava za primanje, podupiranje, uzgajanje i privođenje do zrelosti dobrih zvanja, koja joj se nuđaju. I da bi sve to postalo stvarnost, učini, o Isuse, koji si htio s toliko ljubavi dobro i spasenje svију, da neodoljiva moć

tvoje milosti neprestano silazi s neba, sve dok se u velikom broju srdaca ne pojavi najprije kao tihi poziv, pa velikodušna poslušnost i konačno ustrajnost u tvojoj svetoj službi.

Gospodine, zar se ne žalostiš, kad gledaš toliko napušteno mnoštvo kao stado bez pastira, bez ikoga, tko bi mu lomio kruh tvoje riječi, tko bi mu pružao vodu tvoje milosti, izloženo opasnosti, da bude prepušteno na milost i nemilost grabežljivih vukova, koji mu neprestano podmeću zamke? Ne trpiš li, kad gledaš tolika polja, gdje raste korov i trnje, a da im nitko ne otima prostor? Ne osjećaš li nikakvu teškoću, kad gledaš tolike svoje vrtove, do jučer pune zelenila i lišća, kako su posve spremni, da postanu suhi i zapušteni? Zar ćeš dopustiti, da se toliko već zrelo žito kruni i da propadne, jer nema ruku, koje bi skupile usjev?

O Marijo, prečista majko, iz čijih smo ruku primili najsvetijeg od svih svećenika; o slavni patrijarhu sv. Josipe, savršeni uzore podložnosti Božanskim pozivima; o sveti svećenici, koji u nebu sačinjavate oko Božjeg Janjeta povlašćeni kor, izmolite nam mnogo i dobrih zvanja, da stado Gospodnje, uz pomoć i vodstvo dobrih pastira, uzmogne doći na predivne paše vječne sreće. Amen.

Svim onima, koji budu molili gornju molitvu, sv. Otac Papa Pijo XII. udostojao se podijeliti oprost od 10 godina svaki puta, kao i potpuni oprost, uz obične uvjete, ako se moli svaki dan kroz cijeli mjesec.

VIJESTI

† **Msgr Dr Vilko Anderlić, župnik u Sotinu** — rođen u Posavskim Bregima 28. VIII. 1882. — zaređen 16. VII. 1905. — umro 30. XII. 1957. u 76. godini života i 52. godini misništva. Pokopan u Vukovaru.

† **Ködmön Ivan, uprav. župe Zmajevac** — rođen u Bajši 29. VII. 1910. — zaređen 2. VII. 1933. — umro 19. XII. 1957. u 48. godini života i 24. god. misništva. Pokopan u Zmajevcu.

† **Marjanović Dragutin** — rođen u Davoru 31. V. 1909. — Zaređen 22. I. 1933. — umro u Buenos Airesu 19. XI. 1957. u 48. godini života i 24. godini misništva. Pokopan u Buenos Airesu.

Preč. g. Josip Tomičić, vjeroučitelj u m. i zač. prisjednik Duh. stola, iz Osijeka, proslavio je dne 13. listopada 1957. u svojem rodnom mjestu Šarengradu 50 godišnjicu misništva, uz sudjelovanje susjednog svećenstva i mnoštva vjernika. Čestitamo!

Svetog Oca Papu posjetilo je u 797 privatnih i 64 svečane audiencije kroz 1957. godinu 800 tisuća vjernika. Papa je tim prilikama održao 98 govora na raznim jezicima.

Za kanonizaciju bl. Nikole Tavelića upućeno je dosada, prema obavijesti vice-postulature u Šibeniku, 470 molba sa 6655 potpisa.

Nedjelja staraca. — U Francuskoj je jedna nedjelja listopada službeno posvećena starcima. U jesen, koja je malo melankolična, treba da ljubav i briga sviju ogrije srca staraca. Tako će onda vedrije moći dočekati zimu, koja je za sve starce izvor bijede i trpljenja. Ne bismo li i mi mogli misliti na takvu jednu nedjelju?

VII. svezak Priručnika seoskog propovjednika izaći će uskoro. Pisac će ga poslati svojim pretplatnicima. One, koji su u međuvremenu promijenili svoje boravište, moli, da mu to jave.

Marmion: Krist svećenički ideal izaći će — kako je to bilo javljeno u 12. broju našeg Vjesnika 1957. godine — uskoro. Narudžbe prima: Biskupski ordinarijat i Uprava Vjesnika u Đakovu. Isto tako mogu svećenici kod nas dobiti: Courtois, *Svećenička razmatranja*, II. i III. dio, kao i Hochhuber: *Put k Isusu*.

Nakana apostolata molitve za veljaču: 1. Da Bl. Djevica Marija iz svetišta u Lurdu donese svima vjernicima, koji trpe za Krista, utjehu i jakost. 2. Da bezboštvo ne iskvari religioznu ćud Kineza.

Nakane sv. Oca Pape Pija XII. o stogodišnjici lurdskih ukazanja su slijedeće:

— moliti premilosrdnoga Boga, da se svi, koji su se udaljili od kršćanske istine, k njoj vrate, jer jedino ona može dati svijetla umu i mira srcu,

— da se oni, koji su — opterećeni grijesima — pod vlašću sotone, očiste od svojih grijeha i vrate na pravi put,

— da dobri napreduju do postignuća savršenije svetosti.

Vlasništvo i naklada Biskupskog ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 600 Din. — Broj čekovnog računa 49-KB-4-Ž-113 — Tisak Obrtnog poduzeća Đakovo

Komunalna banka i štedionica - Osijek

PRIZNANICA

Din ....

slovima ....

....

Ispunjava uplatilac

uplatio je ....

u korist računa br. 49-KB-4-Ž-113

Naziv računa: BISKUPSKI ORDINARIJAT

....

U ĐAKOVO

Uplatni broj dnevnika ....

Naplaćena taksa Din ....

....

Potpis službenika

Obr. 127 »Opća uplatnica«

Komunalna banka i štedionica - Osijek

IZVJEŠTAJ O UPLATI

Din ....

Ispunjava uplatilac

uplatio je ....

....

u korist računa br. 49-KB-4-Ž-113

Naziv računa: ....

BISKUPSKI ORDINARIJAT

ĐAKOVO

U ....

dne ....

Komunalna banka i štedionica - Osijek

TEMELJNICA

Din ....

Ispunjava uplatilac

uplatio je ....

....

na račun br. 49-KB-4-Ž-113

Naziv računa ....

BISKUPSKI ORDINARIJAT

ĐAKOVO

U ....

dne ....

Uplatni br. dnevnika ....

Ovaj dio ostaje kod banke i na njemu se ne vrše saopćenja vlasniku računa.

Za privatna saopćenja vlasniku računa

Potpis

UPUTA

Prednju stranu uplatnice na sva tri njezina dijela treba predatelj ispuniti prema tiskanom tekstu. Na naleđu srednjeg dijela uplatnice može predatelj naznačiti radi čega šalje novac.

Najveću pažnju treba posvetiti ispisivanju broja i nazivu korisnika računa, jer o tome ovisi pravilno uručenje novca. Uostalom predatelj snosi štetu koja bi nastupila uslijed nepravilnog ispunjavanja opće uplatnice. Nejasno ispunjene, poderane, uprljane, ispravljene i brisane uplatnice pošte ne smiju primati. Reklamacije se primaju samo u roku od 1 godine. Cijena je ove tiskanice 2.— Din.